

Evropská úmluva o lidských právech

Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M.

Recenze publikace

Autor recenze: Mgr. Jan Kotula

Pracoviště: Advokátní koncipient v AK JUDr. Ladislav Piterka, Interní doktorand, obor Občanské právo Katedra občanského práva a pracovního práva, Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Abstract: The aim of this review is to summarize main aspects of the book *Evropská úmluva o lidských právech* written by Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M., published in 2012 in Prague. As the title suggests the book itself is focused on Convention for the protection of human rights and fundamental freedom and relating questions, e.g. application to the European court of human rights, case proceeding and case - law. This review briefly informs about the authors, however it's mainly concentrated on the publication's content. Paper itself describes component parts in the same order as it is written in the book.

Key words: Convention for the protection of human rights and fundamental freedom, European court of human rights, human rights

Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Praha: C. H. Beck, 2012, 1660 s. - Recenze

Publikace Evropská úmluva o lidských právech patří do edice velkých komentářů nakladatelství C. H. Beck a vyšla v roce 2012 v Praze. Ačkoliv se jedná o publikaci označenou jako komentář, sami autoři již v úvodu upozorňují, že se nejedná o klasický komentář, který komentuje postupně jedno ustanovení Úmluvy za druhým.

Úvodem je třeba říci, že autoři ke komentáři k Evropské úmluvě o lidských právech jsou osobami povolánými výklad k tomuto lidsko-právnímu dokumentu poskytnout. Jiří Kmec, právník a politolog, působil po dobu 11 let v kanceláři zmocněnce pro zastupování České republiky před Evropským soudem pro lidská práva, a to i na pozici zástupce vládního zmocněnce. David Kosař se dlouhodobě zaměřuje na problematiku mezinárodního práva veřejného, působí jako asistent soudce Nejvyššího správního soudu a v současné době studuje J. S. D. program na NYU School of Law. Jan Kratochvíl pracuje na pozici právníka v kanceláři ESLP. Posledním z autorů je Michal Bobek, který je právní veřejnosti dobře znám, nicméně je vhodné k jeho osobě uvést, že v současnosti je profesorem na College of Europe v Bruges (Belgie).

Komentář je rozdělen do tří základních částí. První část s názvem *Uvedení do problematiky* nejdříve vtáhne čtenáře do historie nejen úmluvy, ale i samotného konceptu lidských práv. Následuje podrobný výklad o působnosti Evropského soudu pro lidská práva. Pro čtenáře je dle mého názoru velmi významná třetí a pátá kapitola této části. Obě kapitoly se zabývají způsobem aplikace listiny, pátá pak speciálně aplikací vnitrostátní. V závěru třetí kapitoly autoři zdůrazňují, že ESLP není čtvrtou instancí a upozorňují, s jakou argumentací nelze u ESLP uspět. Jedná se zejména o individuální stížnosti obsahující teoretické či abstraktní otázky. Autoři také poukazují na nešvar spočívající v kopírování dosavadní vnitrostátní argumentace, aniž by se stěžovatelé zabývali, které z ustanovení Úmluvy bylo porušeno. V rámci páté kapitoly se autoři zabývají postavením Úmluvy v hierarchii českého právního řádu, a to i s ohledem na tzv. *konkurzní nález* Ústavního soudu ČR, kterým Ústavní soud ČR zařadil Úmluvu a další lidsko-právní ratifikované mezinárodní smlouvy do ústavního pořádku ČR. Nicméně autoři nenechávají tento problém otevřený a uvádí, že se ztotožňují s přístupem obecných soudů, které konkurzního nálezu nedbají a v souladu s čl. 10 Ústavy ČR aplikují Úmluvu přímo a samostatně.

Část druhá s názvem *Kontrolní mechanismus* se podrobně věnuje jednotlivým krokům řízení u ESLP od podmínek přijatelnosti stížností, přes řízení před ESLP, rozhodnutí ESLP až po výkon rozsudků ESLP. Zejména kapitola sedmá, týkající se podmínek přijatelnosti stížností bude pro praktikující část právní veřejnosti velmi významná, neboť se jedná o cenné vodítko přípravy stížnosti. Považuji za přínosné, že publikace například poukazuje na úskalí podmínky vyčerpání všech opravných prostředků.

Třetí část publikace - *Lidská práva a svobody* - přináší výklad jednotlivých práv chráněných Úmluvou. Tuto část vždy uvozuje znění příslušného článku v českém překladu, v anglickém a francouzském znění, seznamem základní judikatury a samozřejmě použité literatury. U každého práva je uvedena základní interpretace, která je následně rozdělena do dalších aspektů, jenž se k rozebíranému právu vztahují.

Publikace v závěru obsahuje přílohy, do kterých patří český překlad Úmluvy a dále její anglické a francouzské znění. Součástí přílohy je rovněž vzor komunikace kanceláře ESLP se stěžovatelem v českém a anglickém jazyce a příklady rozhodnutí ESLP.

Součástí kvalitní publikace je nepochybně věcný rejstřík, jenž v tomto komentáři nechybí. V komentáři k Evropské úmluvě o lidských právech je navíc i rejstřík rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva a Evropské komise pro lidská práva, který je praktickou pomůckou pro práci s touto rozhodovací praxí.

Publikaci si dovoluji zhodnotit jako velmi zdařilou a čtivou. Oceňuji zejména to, že se autoři nesnaží v komentáři svého čtenáře poučovat, ale naopak jej naučit (a zdokonalit) v práci s Úmluvou a judikaturou ESLP.